No 59.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 3,00; voor de buitensteden *f* 3,50; franco door het geheele Rijk. Brieven, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 12 NOVEMBER.

Advertentien van acht regels en daar beneden worden tegen *f* 1,75 geplaatst; meer dan acht regels tegen 20 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 11 November.

De redevoering van den Minister van Koloniën, vooral in zoo verre zij de verwikkeling der godsdienstige aangelegenheden betreft, geeft veel grond tot kritiek. Dan, dewijl de Minister voor de vuist sprak, en derhalve onvermijdelijk blootgesteld was aan het gevaar van zich te verspreken, en onnaauwkeurige uitdrukkingen te bezigen, daarom zullen wij niet zoo zeer zien op de woorden, die hem ontvielen, dan op hetgeen hij wilde zeggen. Wij bepalen ons van daag bij eene algemeene aanmerking.

De toon namelijk, welken de Minister in de hangende godsdienst-kwestie aansloeg, heeft op ons een zeer pijnlijken indruk gemaakt. Men verwondere zich niet, dat wij daarop aanmerking maken; want hij kenschetst welligt het standpunt, waarop de Minister zich ter regeling dier zaak plaatsen zal.

Wij hebben in ons voorlaatst nummer aangestipt, dat de Minister, over Borneo sprekende, hoezeer ook onze vordering volkomen wettig is, omdat hij met Engeland te doen had, niet kon nalaten van onze zwakheid te gewagen. Geheel dat gedeelte van zijne redevoering kenmerkt zich door huivering, onzekerheid, vreeze en zwakheid. En nogtans dáár was hij op een terrein, waar Nederland het volste regt bezit. Zoo niet behandelde hij de zaak van Mgr. Grooff. Hier, waar zijn ondergeschikt ambtenaar, de Gouverneur-Generaal, onregt had gepleegd, hier, waar genoegdoening aan de gekrenkte regten van onderdanen billijk is, hier, waar de oneer, den Heiligen Stoel aangedaan, vergoeding vordert, hier sprak de minister uit de hoogte, met eene veerkracht van, wij zouden haast zeggen, aanmatiging en overmoed, gelijkend aan minachting. Van waar dat verschil? In het eerste geval was het regt aan de zijde van Nederland, en de Minister herinnerde onze zwakheid; in het tweede was het ongelijk aan de zijde van zijn ondergeschikten beambte, en hij sprak herhaaldelijk van zijne demissie te nemen, liever dan toe te geven. Wij herhalen het, van waar dat onderscheid in toon? Is het, omdat Engeland eene magtige vloot bezit, die den minister vervaart, en de Paus genoegzaam geene andere soldaten heeft dan eerewachten? Zijn wij niet geregtigd te vragen, of de minister, in zake van Mgr. Grooff, zoude hebben gedreigd met het verlaten zijner portefeuille, indien Pius IX eene vloot in zee had te zenden, magtig genoeg, om Java te bedreigen? En hebben wij niet allen grond, om te vermoeden, dat de rede van den minister over de politieke uiteenzetting alleen daarom stout, fier en hoogmoedig was, omdat het opperhoofd der Kerk eene vreedzame zending heeft, en bij de verdediging onzer kerkelijke belangen, nooit het zwaard werpt in de schaal der onderhandelingen?

Is dat edelmoedig? Is het edel gehandeld, zwak het hoofd te buigen voor het onregt van den sterkeren, om zich te gelijker tijd, op zijne beurt, door overmoed te wreken op den zwakkeren?

Hadde de minister tegen over Engeland eene fiere taal gevoerd, warm van verontwaardiging, en sterk door ons goed regt, hem zoude de toejuiching van het gansche land zijn ten deel geworden. Inderdaad, daarvoor was moed en doorzigt noodig. Maar welke waarde heeft zijne fierheid, nu zij slechts uitkomt tegen den zwakkeren, die, beleedigd, regt heeft van vergelding te vragen? Wij laten het antwoord den minister zelven over, die ter kwader ure de welgepastheid, zijner waardigheid verschuldigd, uit het oog heeft verloren.

De heer Thieme is door het Provinciaal hof van Zuid-Holland veroordeeld, ter zake van de kritiek der troontroonrede, onder het opschrift: *vreemde Dingen*, laatstleden jaar in de *Arnhemsche Courant* opgenomen. Hij is andermaal in cassatie gegaan bij den hoogen raad.

Onze lezers weten, dat wij verre zijn van de verdediging van het geïncrimeerde artikel op ons te nemen. Maar wij stellen belang in de te nemen definitieve beslissing van die zaak, omdat met haar de vrijheid der drukpers is verbonden.

Als door den Hoogen Raad tot beginsel wordt gesteld, dat de troonrede, omdat zij door den Koning wordt uitgesproken, het werk des Konings, niet dat der ministers is; dan is daarbij tevens uitgemaakt, wij hebben het vroeger gezegd, en wij herhalen het, dat elk Koninklijk besluit, elke voordragt van wet, elke wet, die wordt afgekondigd, hoezeer zij het contreseign van een minister dragen, moeten worden beschouwd te zijn het werk van den Koning; omdat het besluit door den Koning wordt genomen, de voordragt van wet door den Koning wordt gedaan, de wet door den Koning wordt uitgevoerd. Wat blijft er dan nog tot vrije behandeling voor de pers overig?

Men zal altijd het regt behouden van met bescheidenheid de handelingen des Konings te beoordeelen. Van de eene zijde doet zich de vraag op, of het den troon voordeelig zijn kan, in de discussie van elk onderwerp op den voorgrond te worden gesteld? Moet niet integendeel de populariteit van den vorst zeer worden bedreigd, als al hetgene voortdurend wordt afgekeurd, hoe bescheiden het ook geschiede, op rekening van den Koning voorkomt? Het is niet mogelijk, dat eenig vorst populair blijven kan bij eene vrije beoordeeling van alle de hem in zulk geval toegeschrevene regeringsdaden. De bescheidenheid zal de impopulariteit niet verhinderen; integendeel. Zij zal ze bespoedigen, omdat zij veelvuldig aanleiding geven zal tot vervolgingen, welke de publieke opinie zal toeschrijven aan den Koning. Het volk is altijd genegen partij te trekken voor den verdrukten. Wat gewordt er onder zulke omstandigheden van den troon?

Van de andere zijde doet zich de vraag op, wat er van de drukpers gewordt, welke strafbaar zijn zal, indien zij niet bescheiden te werk gaat? Hoe onbepaald is dat woord bescheiden niet! Wanneer houdt men op bescheiden te zijn? Wat is bescheidenheid? Hoeveel ruimte en speling wordt er hier niet gelaten aan de opvatting van den regter? Is daaronder nog eenige mogelijkheid, om eene vervolging en veroordeeling te ontvlugten, zoodra men eene opinie uit, welke de regering voor heeft, te onderdrukken?

Wij hebben allen eerbied voor de regterlijke magt. Wij huldigen de onafhankelijkheid, waardoor zij zich kenmerkt; en het is ons aangenaam, hier de gelegenheid te vinden te verklaren, dat er naar onze meening, in Europa, geene regtsmagt bestaat, welke over het algemeen hare roeping zoo veel eer aan doet; wij roemen op haar.

Maar niettegenstaande die hoogschatting, houden wij het voor onmogelijk, dat iemand, ongestraft zal kunnen schrijven, als hij, gebonden aan de bescheidenheid, zich door talentvolle tegenkanting, bij de regering gevreesd maakt. Als de regering belang zal hebben, iemand veroordeeld te zien, dan zal de wijde deur der bescheidenheid, hoezeer ook onafhankelijke mannen de sleutels dragen, altijd den weg openen tot den kerker. Daartegen is geen behoedmiddel. De geringste kennis van het menschelijk hart zal het doen beseffen.

Wij hopen dus, dat de Hooge Raad aan de behandeling van deze gewigtige zaak, zijn ernstige zorg wijden zal.

Dan de regter heeft, het is waar, geen politieke consideratiën in aanmerking te nemen. Wij vorderen zulks ook niet. Wil de bestaande wetgeving, dat de troonrede als het werk des konings moet worden beschouwd, dat zij haar pligt doe; wij zullen haar besluit eerbiedigen. Maar dan zal het noodzakelijk worden, dat de wetgeving op de pers worde gewijzigd.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

AMSTERDAM, 11 November.

De redenen door Z. Exc. den heer Minister van Koloniën aangevoerd, ter vergoelijking van zijn systeem over de godsdienstvrijheid, komen daarop neder, dat, ter oorzake van de onverdraagzaamheid der Mahomedaansche priesters op Java, alle Christen leeraren daar ter plaatse *moeten gehouden worden aan eenen band*. Groote eer voorwaar voor..... de Christen leeraren!!

Het zij ons intusschen geoorloofd, en dat wel op grond der kennis die wij van Java hebben, te twijfelen of niet de bondigheid van redeneerkunde eens Ministers van Koloniën eenigermate is verrast, of wel zijne voorstellingswijze verschalkt, door ik weet niet welke noodlottigheid. Om de Javanen in eene eerbiedige nederigheid te houden en hen tot den Europeaan als tot een half-godengeslacht te doen opzien, is het immers aangenomen, dat nooit een Hollander aan den lijve wordt gestraft, noch zelfs slafelijk werk verrigt. — En de schatkist gevoelt dit nadrukkelijk! — Zekere Javaansche jongen, kortelings in Amsterdam aangeland, kwam uit zijnen adem naar zijnen meester geloopen, om haastig met de grootste verwondering te vertellen, hij had wat gezien! Hij had blanke mijnheeren en mevrouwen (*) zien geeselen (op de Nieuwmarkt: er was Justitie geoefend) hij had het zelf gezien! — Ook had hij blanke mevrouwen zien loopen achter den kruiwagen (groente verkoopsters) hij zelf!! En zoude dan, om der Natie en kleur wille, niet de Christen leeraar hooger dan de Javaansche priester bij den inlander staan aangeschreven?? Werd de Christen priester in de oogen der koperkleurigen lager gesteld, dan hunne Mahomedaansche bedienaren, welk een indruk zou dat maken bij de millioenen Javanen? Ons gouvernement heeft zich daarvoor altijd wijsselijk gewacht. Elk Europeaan, en vooral elk leeraar der Christelijke godsdienst, staat hoog aangeteekend in aanzien bij de inboorlingen. Men kan daaruit afleiden, hoe onvoorzigtig de uitbanning was van zoo vele Katholijke priesters. Heeft de Europeaan niet in hoogschatting moeten verliezen bij de inlanders, toen zij, die godsdienst op prijs stellen, het hooge gezag misbruik hebben zien maken van zijne magt, om priesters, die hunnen pligt vervulden, te straffen? Welk denkbeeld moet hun dat geven van den godsdienstzin der autoriteiten? En welk denkbeeld vooral van de Christenleer?

De andere rede was: dat de Mahomedaansche priesters onverdraagzaam zijn. — Deze is, zoo mogelijk, nog meer

---

(*) Waarschijnlijk heeft hij de blanke mevrouwen slechts ten toon gesteld gezien. (RED.)

[illegible] dan die van het aan één band leggen. — Heeft iemand van de verbannenen, heeft Mgr. Grooff of één der zijnen, zich schuldig gemaakt aan eenig vergrijp tegen hunne onverdraagzaamheid? Immers neen. Waarom dan van de onverdraagzaamheid der Javanen zoo hoog opgehaald? Zij kan alleen strekken ten bewijze, dat zij zeer geërgerd moeten zijn geworden door de mishandelingen, een Katholijk Bisschop en zijne medegezellen aangedaan. Zij zouden zulke handelwijs tegen hunne priesters niet gedoogen. Wij hebben alle reden om te gelooven, dat nog menig Minister van Koloniën eerder zijne portefeuille zou nederleggen, dan te bevelen, dat men den hoogsten in rang dezer Mahomedaansche priesters werpe op een schip, en hem late drijven naar de streken waar het graf des Profeets wordt bewaard. — Want dan ware er op Java geen Amfioen, noch ander vergif, geene braadstok, noch staal genoeg voorhanden, om den Europeaan en zijn geheel geslacht, tot in het derde en vierde gelid, te vernielen, verbranden, vermoorden en uit te bannen, als zij daartoe gelegenheid hadden. — Dat begrijpt immers een kind? — Dat alles is ongerijmd. Die voorwendselen zijn blijkbaar in strijd met de waarheid, en elkeen, die den toestand van Java kent, zal er mede lagchen, als hij niet liever verontwaardigd wordt. *(Ingezonden).*

De tijdingen uit Portugal zijn bij voortduring duister en vol verwarring. De overwinningen, welke wij in onze vorige nummers, door de troepen der Koningin behaald, hebben gemeld, blijken schermutselingen te zijn, die niets afdoen. De opgewondenheid der partijen is ten top gestegen. Men heeft zelfs opgehouden de Koningin te eerbiedigen, die men vroeger gespaard had. Deze blijft intusschen de grootste vastheid van karakter aan den dag leggen. Zij vermeerdert iederen dag hare magts-bevoegdheid, hare troepen en hare vestingwerken. De opstandelingen rusten ook niet. Zij doen het onmogelijke, om de soldaten om te koopen. De hoofden der oppositie in de beide Kamers hebben zich bij den opstand gevoegd, door zich aan het hoofd der beweging te stellen. Met een woord, het land is ter prooi aan volslagene regeringloosheid.

Wij hebben in ons vorig nummer onder de scheepstijdingen gewaagd van de vreesselijke ramp, die Havana den 10den Julij heeft geteisterd, en die den geheelen dag en een gedeelte van den volgenden aanhield. Algemeen is men van oordeel, dat de stormen van 1842 en 1844, welke laatste de oogst voor de helft vernielde, niet zoo hevig waren als deze. De orkaan ging vergezeld van zwaren regen.

Men heeft veel meer schade aan eigendommen en menschenlevens te betreuren dan in October 1844. Van de 90 in de haven liggende schepen, waaronder Spaansche en Fransche oorlogschepen, zijn naauwelijks 15 of 16 behonden; de andere zijn geheel vergaan of zwaar beschadigd. Van 40 à 50 kustvaarders, die bovendien nog in de haven lagen, is geen spoor meer te vinden. Vele huizen binnen en buiten de stad zijn ingestort, de inwoners onder de puin bedelvende; kerken, schouwburg en alle huizen, geen uitgezonderd, hebben zware schade geleden. Boomen zijn uit den grond gerukt, en zelfs ijzeren palen zijn door het geweld van den storm verbogen. Men kan met geen zekerheid opgeven de schade, die de oogst heeft geleden, doch de koffij en tabak zijn zwaar beschadigd.

Wij hebben een uitvoerig berigt uit Leijden ontvangen, betreffende de inwijding der verbouwde R. K. Kerk in de Bakkersteeg aldaar, welke gisteren met veel plegtigheid heeft plaats gehad. Wij zullen die in het kort mededeelen:

De inwijding geschiedde door Z. Doorl. Hoogw. Mgr. J. Ferrierri, Vice-Superior der Hollandsche Zending en Zaakgelastigde van den H. Stoel bij ons Hof, bijgestaan door de Hoog Eerw. Heeren S. van der Haagen, Aarts-Priester van Holland en Zeeland, en J. D. Raken, Provinciaal der Predikheeren, en door eene talrijke Priesterschaar. Na het Evangelie, beklom de Wel Eerw. Heer P. Sjoukes, Pastoor te Amsterdam, den predikstoel, om de gemeente eenige woorden van stichting en opwekking toe te spreken, en tevens de tolk te zijn der dankbaarheid, welke haar op dezen plegtigen dag moest bezielen.

Commissiën uit het Ed. Achtb. bestuur der stad en andere burgerlijke, regterlijke en militaire autoriteiten, woonden de plegtigheid bij, die verhoogd werd door de uitvoering der schoone derde Mis van Haydn, welke het Koorgezelschap der kerk van de Hartebrug, allervoortreffelijkst zong.

Wij ontleenen aan de *Stoompost* het volgende:

»Wij vernemen, dat dezer dagen eenige afgevaardigden uit de belanghebbenden bij de concessie voor eenen spoorweg tusschen Amsterdam en den Helder, waaromtrent bij de regering ernstige overwegingen aanhangig zijn, zich in de residentie hebben bevonden, ter bevordering van de definitieve overeenkomst, betrekkelijk deze gewigtige communicatie.''

Onder dagteekening van den 3den November schrijft men uit Amsterdam het volgende aan den *Kaleidoskoop*:

Uit eene vrij zekere bron uit den Haag heb ik vernomen, dat de bekende schrijvers Meeter en van Gorcum, in het Haagsche monster-proces vrijgesproken, thans door Z. M. den Koning in betrekking zijn geplaatst op H. D. landgoederen in Silezië. *(N. Rott. Cour.)*

'S GRAVENHAGE, 10 November. Naar men verneemt wordt Z. M. de Koning aanstaanden Vrijdag in deze residentie terug verwacht. Z. M. zou, uit Limburg terugkeerende, Tilburg nogmaals met een bezoek vereeren. Ook de terugkeer van H. M. de Koningin, die den 28sten der vorige maand Rome verlaten heeft, wordt binnen kort te gemoet gezien.

— Z. M. heeft, bij eene onlangs genomen beschikking, den heer J. A. de Booij, borstelfabriekant te 's Bosch, vergunning verleend om 's Konings wapen voor zijn etablissement te mogen plaatsen en zulks als leverancier van Z. M. den Koning.

— Gisteren is, op zijn buitengoed, nabij deze residentie overleden de luitenant-generaal van Geen. Men zal zich herinneren, dat de generaal van Geen zoowel in Indië als in het Vaderland, in zeer belangrijke tijdstippen, onderscheidene hooge bedieningen met roem heeft vervuld. Onder anderen kent men zijnen togt tot beteugeling van Celebes en het aandeel, dat hij aan de verdediging van Nederland, tijdens den Belgischen opstand had.

— Heden middag heeft in het lokaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, ten overstaan der commissie tot droogmaking van de Haarlemmermeer, de aanbesteding plaats gehad der twee gebouwen, bestemd tot plaatsing der beide nieuwe stoom-werktuigen; zijnde de eerste, de *van Lijnden*, gegund aan den aannemer de Laat, van Gorinchem voor de som van *f* 206.000 en de *Cruquius*, aan denzelfden, voor *f* 215.500.

— Sedert den 7den dezer zijn nog drie haringschuiten te Scheveningen opgekomen, gezamenlijk aanbrengende 170.000 stuks.

— Het berigt, door het *Handelsblad* van heden medegedeeld, volgens hetwelk het voornemen zou bestaan om tegen den aanstaanden zomer eene *derde* zeebad-inrigting aan te leggen en dat de daartoe bestemde badwagens reeds in aanbouw zijn, wordt geacht op zijn minst genomen voorbarig te zijn; wel zijn er voor rekening van den Heer Maas, die reeds eene bad-inrigting op Scheveningen heeft, eenige badwagens in aanbouw, maar dit is ook het eenige, en daaruit kan zeker niet afgeleid worden dat er nog eene derde bad-inrigting zou worden aangelegd.

ZWOLLE, 9 Nov. Zoo op het oogenblik vernemen wij, dat door den heer A. van Runen, tegenwoordig alhier wonende, dezer dagen concessie is aangevraagd, bij de gouvernementen van Nederland, Hannover en Oldenburg, tot het leggen van een ijzeren spoorweg van Utrecht en verder vermoedelijk over Amersfoort, Harderwijk, Elburg, Zwolle, Almelo, Nordhorn, Lingen, Oldenburg en Bremen — naar Hamburg. *(O. en Zw. C.)*

'S HERTOGENBOSCH, den 9 November. Gisteren zijn te Tilburg twee landmeters aangekomen, van welke de een van Tilburg naar Breda en de ander van Tilburg naar 's Bosch, de opmetingen en afbakingen voor den Zeeuwsch-Limburgsche spoorweg zal bewerkstelligen; naar het schijnt, zal dus die spoorbaan over het grondgebied der stad Tilburg loopen. Wij laten er ons echter nog niets op voorstaan en zullen liever wachten tot dat die groote plannen in wezenlijke daden overgaan; daar men, hoe stellig ook door velen beweerd, geenszins verzekerd is of er al of niet in de steden zelve van Tilburg en 's Bosch een stationsgebouw zal komen, doordien de ondernemers van dit reuzenwerk om de aanzienlijke meerdere kosten weinig genegenheid hiertoe schijnen te hebben en hetzelve op eenen aanzienlijken afstand van genoemde steden plaatsen willen.

MAASTRICHT, 9 November. De koning, die den 4 dezer, des avonds zeer laat uit 's Hage vertrokken en den volgenden dag te Tilburg aangekomen is, alwaar Z. M. tot zaturdag is gebleven, is gisteren ten vier ure namiddags aan zijn kasteel Vaeshartelt afgestapt, vergezeld van den adjudant Jhr. Merkes van Gent. Dezen morgen ten elf ure heeft de koning aan de autoriteiten en vervolgens aan de particulieren, die Z. M. wenschten te spreken, audientie verleend. Dezen avond zal de vorst een concert met zijne tegenwoordigheid vereeren, hetwelk door de societeit Momus en die der Harmonie is geregeld. Morgen zal Z. M. mede eene tooneelvoorstelling bijwonen, welke in onzen grooten schouwburg, onder directie van den heer de la Croix zal gegeven worden. Nog heeft Z. M. tegen overmorgen, Woensdag, welwillend de uitnoodiging tot een *déjeuner dinatoire* aangenomen, dat hem door de regering der stad Maastricht is aangeboden.

Gedurende het verblijf des konings op Vaeshartelt zijn twee vedetten en twee schildwachten voor den grooten ingang van het kasteel geplaatst. *(Journal du Limbourg.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN

FRANKRIJK.

PARIJS, 9 Nov. Het corps diplomatiek is giste aan H. K. H. de Hertogin van Montpensier voorgestel De Engelsche en Belgische gezanten waren daarbij n tegenwoordig.

Een aantal aanzienlijke Spanjaarden, te Parijs woo achtig, hebben zich bij het personeel der ambassa aangesloten, en aan de hertogin, als vermoedelijke e gename der Spaansche kroon, eerbiedig op eene kn liggend, de hand gekust.

— De heer Rossi, gezant van Frankrijk bij den Stoel, is te Rome teruggekomen.

— Dagelijks verwacht men alhier een koerier va St. Petersburg, die het door Keizer Nicolaas geteeken tractaat van scheepvaart, dat tusschen de kabinetten va Frankrijk en Rusland is gesloten, zal overbrengen. Te stond na de aankomst van dat stuk zullen de ratificatië worden uitgewisseld.

— Aangaande de benoeming van den heer Guizot to president van den ministerraad, in vervanging van de maarschalk Soult, die zou aftreden, zegt de *Courri Français*, dat de maarschalk, op verzoek van een hoo geplaatst personaadje, er in heeft *bewilligd*, zijn ontsla in te trekken, om den toestand van het kabinet niet t verwikkelen. Thans echter leest men in de *Univers* h volgende: »Wij gelooven te kunnen verzekeren, dat d eenige verhindering, welke de kabinets-verandering hee belet, van den hertog van Dalmatie is uitgegaan. D beroemde maarschalk heeft uitdrukkelijk *geweigerd*, zij ontslag in te dienen, hetwelk iedereen had beloofd t zullen aannemen, en ziedaar de reden, waarom de hee Guizot nog geen president is van den ministerraad.''

— Men leest in de *Courrier du Hâvre*: »De dame van het eiland Bourbon, welke toegelaten worden, o het fregat *la Belle Poule* te bezigtigen, hebben va den kommandant verlof bekomen, om een altaar op t rigten in de kapel, alwaar het lijk van Napoleon hee gestaan gedurende den overtogt van St. Helena naa Frankrijk. Men weet, dat die plaats op het fregat u eerbied ledig was gebleven. Van alle kanten beijvere de dames zich, om tot dat werk iets te mogen bijdra gen. Een van haar, die de wijk Saint-Benoit bewoont heeft voor 500 francs ingeschreven, er bijvoegende, da zij des noods die som zal verdubbelen. Te Saint-Denis de hoofdplaats van het eiland, is eene inschrijving ge opend; allerwege is men bezig kanten te borduren, o het altaar op te tooijen.''

MADRID, 3 Nov. Mgr. de Aartsbisschop van Coria, van de gelukkige omstandigheid van het huwelijk de Koningin en van hare zuster, de Hertogin van Mont pensier, willende gebruik maken, heeft terstond, de 10 October, een verzoekschrift aangeboden en aan d Koningin ter hand gesteld, waarin met nadruk word verzocht, om weder novicen aan te nemen, zonde welke toelating de kloosters van religieusen gevaar loo pen van binnen kort gesloten te zullen moeten worden

---

Brieven van Lissabon melden, dat de admiraal Par ker, bevelhebber van de Engelsche vloot, onmiddelij na zijne aankomst een bezoek bij den Koning en d Koningin van Portugal heeft afgelegd.

— De tijding bevestigt zich, dat het kabinet va Lissabon aan dat van Madrid om eene gewapende tus schenkomst heeft verzocht. Het kabinet der Tuilerie heeft zich tegen die tusschenkomst verklaard, ten eind het besluit van Engeland niet vooruit te loopen.

— Nog verneemt men volgens brieven van Lissabon onder dagteekening van den 28 te Madrid aangekomen dat de graaf Das Antas met versnelde marschen op d hoofdstad aanrukt, en dat Santarem, welke stad slech 12 mijlen van de hoofdstad ligt, door dien veldheer i bezet. Het blijkt niet, dat men te Oporto Don Pedro V heeft uitgeroepen, maar het volk wil, dat de koningi te zijnen behoeve afstand zal doen. Intusschen spreek het programma der junta geen woord daarvan.

Den 4 of 5 November, zouden de troepen der hoofd stad een uitval doen om de opstandelingen te gemoe te gaan.

ENGELAND.

LONDEN, 8 Nov. Morgen zal de nieuwe Lord-mair van Londen met de gebruikelijke plegtigheid worden ge installeerd.

— Men heeft dezer dagen in Engeland tijding on vangen van de *Cape-Packet*, een vaartuig hetwelk vo twee jaren ter walvischvangst was uitgegaan. Het schijn dat dit schip in de handen van de bewoners der Nieu Hebriden-eilanden is gevallen:

Van de equipage uit 28 man bestaande, zijn slechts 4 gered. Men heeft op de volgende wijze v dit voorval kennis gekregen. Daar de *Elisabeth* de legenheid had, de nieuwe Hebriden-eilanden aan te do knoopten de inboorlingen met het scheepsvolk eenige

trekking aan, toen een der matrozen onder hen een man herkende, die vroeger tot de equipage van de *Cape-Packet* had behoord. Die man verhaalde, dat de kapitein en tien man aan boord van het leven waren beroofd; het overige van het scheepsvolk, dat aan land was gegaan, om water te halen, was mede vermoord. Vier kleurlingen alleen, die mede tot de equipage behoorden, werden gespaard. Het schijnt, dat zonder de goede raadgeving van dien man, de kapitein van de *Elisabeth* hetzelfde lot zou hebben ondergaan als het scheepsvolk van den walvischvanger; de kapitein heeft dan ook aan dien raad gehoor gegeven en den zwarte mede aan boord genomen.

DUBLIN, 7 Nov. De maatregelen door het gouvernement genomen, schijnen evenmin als de goede wil van den Lord-luitenant van Ierland toereikend te wezen om den toestand van dat land aanmerkelijk te verbeteren. Men moet het erkennen, de regering heeft veel, zeer veel gedaan, en hare pogingen zijn door de stedelijke besturen op eene voorbeeldelooze wijze ondersteund geworden. Maar de ramp is zoo groot! De noodkreten worden nog vreesselijker; in de dagbladen van de meeste graafschappen leest men van sterfgevallen, die alleen ten gevolge van gebrek aan voedsel zijn ontstaan, en de misdrijven nemen in getal en stoutheid toe. Zoo hebben, eenige dagen geleden eenige boeren een aanval gedaan op eene aanzienlijke hoeveelheid meel, hetwelk te Shannon zou worden ingescheept, en dat naar Dublin bestemd was; zij hebben dien geheelen voorraad geplunderd.

Geheele troepen schooijers doorloopen de graafschappen en maken zich meester van alles wat onder hun bereik valt. Er hebben zich geheime genootschappen gevormd om de betaling van de pacht te weigeren, en er zijn bedreigingen gedaan aan ieder, die zijne landhuur zou willen voldoen.

En desniettemin kan de authoriteit niet dan met de uiterste behoedzaamheid handelen. Zoo heeft de procureur der Koningin of officier van justitie voor de Jury van Dungarvan eene aanklagt laten varen, welke tegen vijftig personen was gedaan, die aan eene opschudding deel genomen hadden, welke uit honger was ontstaan en aangevuurd. Die inschikkelijkheid der justitie heeft al dat goed gevolg opgeleverd, dat men er van verwachten kon, maar zij zal echter niet kunnen beletten, dat zulke ongeregeldheden zich van tijd tot tijd herhalen. Wanneer de honger zijne stem verheft, dan overschreeuwt hij en de rede en de inspraak van het hart. O'Connell heeft zich in persoon en door lord Besborough willen overtuigen, dat het gouvernement bereid is, het onregt te herstellen, waarvan men het beschuldigt. Men verzekert, dat het is, om de handen ruimer te hebben, dat Lord John Russell het parlement niet voor den gewonen tijd heeft willen bijeen roepen. Wij zullen weldra weten, of hij werkelijk zal willen gebruik maken van het regt, hem als hoofd van het gouvernement toegekend, van den eersten stap te doen. Volgens ingewonnen berigten van de *Times* worden er in de verschillende districten niet meer dan 60,000 arbeiders aan de openbare werken gebezigd. Dit cijfer geeft een denkbeeld van hetgeen er nog moet gedaan worden. Wanneer men bij zulk een vreesselijken nood Ierland kalm ziet blijven, dan kan men den invloed niet genoeg bewonderen, dien O'Connell op zijne landgenooten uitoefent.

Men schrijft uit St. George d'Elmina, dd. 15 Julij: De heer Sanderman, koopman te Cape Coast (eene Engelsche bezitting), die in Junij van dit jaar eene handelsonderneming wenschte te doen met den Koning van Apollonia (vroeger mede aan Engeland toebehoorende) had twee gevolmagtigden derwaarts gezonden, om met hem te onderhandelen. De Koning liet, zonder in eenige uitlegging te komen, de gezanten bij zich komen en in hunne tegenwoordigheid eenen neger onthoofden, er bijvoegende, dat hij zoo met alle Engelschen zoude handelen, die hem in handen kwamen. Daarentegen staan Nederlanders, wier bezittingen niet verre van dezen despoot verwijderd zijn, met hem op een goeden voet. De handel met hem is echter zeer moeijelijk, daar hij ten opzigte van wien het ook zij, geene maatregelen van geweld ontziet, wanneer hij zulks in zijn belang acht. Hij is alleenhandelaar in zijn rijk en eenige erfgenaam zijner onderdanen.

De dagbladen van Hong-Kong bevatten nadere bijzonderheden aangaande de landing van den admiraal Cochrane op Borneo. Na het verdrijven van den Sultan van Bruni, kwam de stoomboot *Phlegeton* nabij een dorp der Maleijers ten anker liggen. De inwoners hadden nog nimmer zulk een rookspuwend vaartuig gezien en werden van schrik bevangen. Er werd eene zamenkomst bepaald op een groenen heuvel, omhangen met blaauwe, witte en roode vlaggen.

Na eenige onderhandelingen werden de Maleijers ontwapend en hunne kanonnen vernageld. De opperhoofden werden aan boord van de *Spiteful* genoodigd, en aldaar overgehaald, om van de zeerooverij en den slavenhandel af te zien; voorts maakte de admiraal de noodige schikkingen, om voor het vervolg den Sultan het gezag van Engeland te doen eerbiedigen.

Deze nieuwe heerschappij der Engelschen op een deel van Borneo wordt voorzeker door de Nederlanders met leede oogen aangezien. Doch het tractaat van 1824, waarop zij zich beroepen, schijnt aan velerlei opvatting onderhevig te zijn en tot geen genoegzamen dam tegen de onbepaalde uitbreiding der Engelsche magt in Indië te kunnen verstrekken. Bovendien kan men de Nederlanders met regt verwijten, dat zij hunne mededingers niet hebben weten te voorkomen, en dat zij zich van de overige volken een weinig te veel geïsoleerd hebben. De les is echter niet geheel onbenuttigd gebleven; de jongste expeditie van Bali is, van de zijde van Nederland, eene soort van wederwraak op de landing der Engelschen op Borneo, want de heerschappij op Bali is van het allergrootst belang.

— Men is thans ijverig bezig, om onder de bescherming van de meest invloed hebbende personaadjen in de handels-wereld de sinds eenigen tijd vervallen walvischvangst te doen herleven. Het gouvernement heeft zijne bescherming aan deze vaderlandsche onderneming toegezegd.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 1 Nov. De berigten aangaanden den ziektetoestand des aartshertogs Palatijn van Hongarije schijnen weder eenigzins meer geruststellend te zijn.

SLEESWIJK, 1 November. Het adres aan den koning, hetwelk door de thans alhier vergaderde Stenden is aangenomen, protesteert in de duidelijkste en krachtigste bewoordingen tegen den open brief van Z. M. alsmede tegen alles, wat men daaruit in het vervolg zou kunnen afleiden betrekkelijk de staatkundige regten van het hertogdom. Het adres verdedigt deszelfs souvereiniteit en verklaart, dat de mannelijke nakomelingen alleen tot de erfopvolging geregtigd zijn; de koninklijke commissaris heeft dus het adres aan den president terug gezonden en verklaard, dat zijn pligt hem verbood, het den koning ter hand te stellen.

GENEVE, 6 Nov. Onze groote raad heeft, aangaande het vraagpunt van de herziening der grondwet, zijne algemeene beraadslagingen geopend. Men zou zich bezwaarlijk een denkbeeld kunnen vormen, hoezeer de raad met de nieuw te maken grondwet in verlegenheid is. Onder de leden der vergadering zijn er eenigen, die eene geheel nagelnieuwe grondwet begeeren, zoo als de heer Fazy-Pasteur zich uitdrukt, die geenszins van dat gevoelen is. Er zijn er nog anderen, die, zonder haar zoo geheel fonkelnieuw te willen, ze echter beter zouden wenschen, dan de vorige, hetgeen eigenlijk niet zeer verlicht zou schijnen en de zaken niet veel zou doen vorderen. Anderen wederom, die eenige theorie bezitten, en over den mensch en de maatschappij hebben nagedacht, vragen een krachtig bestuur, en stellen daarom voor, dat alle magten onmiddellijk door het volk zullen worden aangesteld. Maar de slimsten en de voorzigtigsten zijn zonder tegenspraak diegenen, welke tot zelfs den naam van *magt* voor de geconstitueerde ligchamen willen afschaffen, om reden, dat er geene magt bestaat, dan bij het volk, en dat al het overige slechts eene werktuigelijke functie is. Alzoo zou men niet meer zeggen, wetgevende magt, regterlijke magt, uitvoerende magt, om den grooten raad, de regtbanken en den kleinen raad aan te duiden, maar in plaats van het woord *magt* zou men het woord *functie* bezigen, want de magt behoort alleen aan het volk.

Deze verwarring veroorzaakt geene geringe verlegenheid aan het gouvernement, dat uit zich zelf reeds zeer onzeker is. Misschien zal het, in denzelfden geest als de heer Fazy-Pasteur, zijn gevoelen tegen de nagelnieuwe constituties uitbrengen. Men is benieuwd te weten, wat de ultra-radicalen zullen zeggen.

— In den avond van den 28 October is de aloude en schoone abdy van Dissentis in het kanton Graauwbunderland, met hare prachtige kerk, schatkamer, rijke en kostbare boekerij, geheel eene prooi der vlammen geworden; het H. Sacrament is zelfs niet uit het tabernakel kunnen gered worden. De broeder, die met de zorg voor de keuken was belast, is in den brand omgekomen. De ontzettende snelheid, waarmede de brand toenam, benevens nog andere omstandigheden geven maar al te zeer te kennen, dat haat en ongodsdienstigheid aan dit heiligschendende voorval niet vreemd zijn.

— Door de oprigting van het bisdom van St. Gall, welke eerdaags haar beslag zal krijgen, zullen er weldra vijf bisschoppelijke zetels in Zwitserland zijn, t. w. Sion, Lausanne en Geneve, Bazel, Solothurn, Coire en St. Gall.

BERN, 4 Nov. Men meent sinds eenigen tijd in de revolutionaire beweging in Zwitserland eene zekere vertraging te bespeuren, welke iets goeds belooft; ja, men zou bijna zeggen, dat er een stilstand was waar te nemen. Onze radicale bladen protesteren thans als om strijd tegen het plan, hetwelk men aan hunne partij toeschrijft, om Zwitserland in een militair gemeenebest te herscheppen. Een der hevigste organen van het Bernsch radicalisme, de *Indicateur Seelandais*, gaat nog verder, en poogt de kantons van het katholijk verbond van de vrees voor een onwettigen inval van de zijde van Bern te ontheffen. Eene soort van zedelijke wapenstilstand bestaat voor het oogenblik tusschen Friburg en de beide aangrenzende kantons, Bern en Waadtland, welke weleer gereed schenen te zijn, om van den afval van het Friburgsch district Morat partij te trekken. Men verneemt inderdaad thans niet éene buitensporigheid van de zijde der omwentelingsgezinden in Zwitserland, sedert de omverwerping van het gouvernement van Geneve; en indien, gelijk uit alles geloofwaardig voorkomt, te Bazel binnen kort een opstand zal uitbarsten, bestaan er echter alle redenen, om te vermoeden, dat deze zich niet zal kenmerken door zulke bedroevende tooneelen van wanorde, als die men voor eenige weken meende te moeten verwachten, en die de vrees voor eene beweging deden koesteren, welke volmaakt overeenkomt met eene stad, die stormenderhand wordt ingenomen. Die omwenteling zal geschieden zonder de hulp der vrijkorpsen van Bazelland, Aargau en Solothurn, die zich reeds op der gewapende tusschenkomst hadden voorbereid.

Intusschen weten onze behoudslieden hunnen weerzin te verkroppen, en hebben zich in menigte aangeboden, om in den stedelijken burgerwacht te dienen.

Men gaat nog steeds voort met des nachts oproerige aanplakbilletten in de voornaamste straten en zelfs aan de deur van de hoofdwacht vast te hechten. In die billetten, welke alle nagenoeg in dezelfde woorden vervat zijn, wordt geëischt, dat de raad van State onmiddellijk uit zijne betrekking ontzet en vervangen zal worden door mannen, bekwaam, om het lijdende volk te hulp te komen. Men weet niet, of dit het werk van misnoegden of wel een list van de policie is.

Men zou zeggen, dat het gouvernement van het kanton Waadtland besloten heeft, op den regten weg terug te keeren. Er is een geregtelijk onderzoek bevolen, om de daders op te sporen en aan de justitie over te leveren, welke in de stad Aigle den voormaligen staatsraad Ruchet op klaren dag hebben getracht om het leven te brengen. De godsdienstige vervolgingen hebben in dat kanton overal opgehouden, zoodra de regering die opregt en krachtdadig heeft willen beletten.

Volgens een schrijven, medegedeeld door de *Morning-Cronicle*, zou het Engelsch gouvernement nog zeer korteling eene nota aan den Divan hebben ingediend, ten einde dezen te bewegen om spoedige en krachtdadige maatregelen te nemen, tot afschaffing van den slavenhandel in de geheele uitgestrektheid van het Turksche rijk. Deze nota heeft op het ministerie van Abdul-Medjid en op alle Turksche familien, die daarvan kennis gedragen hebben, een levendigen indruk gemaakt. Inderdaad, de slavernij is met de Oostersche zeden zoodanig zaamgeweven, dat de hervorming, die Mahmoud begon in te voeren, nog niets is in vergelijking van eene poging om de slaven af te schaffen.

ITALIE.

ROME, 30 Oct. De H. Vader heeft geweigerd de keuze goed te keuren, welke het kapittel van Rothenburg ter vervulling van den vacanten bisschoppelijken zetel van die stad had uitgebragt. De kanunnik, op wien de keuze gevallen was, bezit, zegt men, eene overdrevene inschikkelijkheid jegens het gouvernement, hetwelk zich inderdaad had gehaast, zijne benoeming te ratificeren, en zich welligt van hem als een werktuig meende, te kunnen bedienen om de Kerk in Wurtemberg onder het juk te brengen.

Maria Theresia Beatrix, de aanstaande gemalin des Hertogs van Bordeaux, is de oudste van de vier kinderen van wijlen den hertog van Modena, de eenige vorst van Europa, die nimmer het Julij-gouvernement van Frankrijk heeft willen erkennen.

BELGIE.

BRUSSEL, 10 November. Heden heeft de opening van de zitting van 1846—47 der wetgevende vergadering door den Koning in persoon, met de gebruikelijke plegtigheid, plaats gehad. Z. M. plaatste zich op den troon en deed de volgende aanspraak:

Mijne Heeren!

Bij de opening van den gang uwer werkzaamheden, kan ik mij gelukkig achten, mijne betrekkingen met de Vreemde Mogendheden zich steeds door een vredelievend en vriendschappelijk karakter te zien onderscheiden.

De traktaten, met de Vereenigde Staten, Frankrijk en de Nederlanden gesloten, hebben de bevestiging en uitbreiding onzer handelsbetrekkingen ten onderwerp. De beraadslagingen over die tractaten, de wet op de algemeene comptabiliteit, de wetten op de entrepotregten en op de suiker, hebben uwe laatste zitting gelukkig gekenmerkt.

De nijverheid en de handel in suiker hernemen hunne vorige belangrijkheid, en de schatkist maakt de

opbrengsten te gelde, die gij haar hebt gelieven toe te staan.

Onder de voorstellen, waarover gij nog zult moeten beraadslagen, zal ik hoofdzakelijk wijzen op de wet betreffende het middelbaar onderwijs. Dit voorstel, hetwelk nieuwe ontwikkeling ontvangen heeft, zal het ontbrekende in ons systema van openbaar onderwijs aanvullen. Mijn bestuur beveelt dit belangrijk vraagstuk van zedelijke orde aan uwe verlichte zorg. Het verwacht daarvan met betrouwen den uitslag in de tegenwoordige zitting.

De bloei der voornaamste takken van den rijkdom van handel en nijverheid heeft zich algemeen staande gehouden en ontwikkeld. De aanstaande tentoonstelling van volksvlijt zal de welgeslaagde ondernemingen onzer industrieelen naar waarde kunnen leeren schatten. Ongelukkiglijk, lijden naast dezen voortgang en de bestaande hoop voor de toekomst, andere belangen, waaraan ik mijne geheele zorg gewijd heb, in een ander gedeelte des Rijks aan eene crisis, waarvan het gewigt niet mag worden miskend. De toestand der bevolking, welke zich met de linnenweverijen geneert, vereischt oogenblikkelijke maatregelen. De werkzaamheid te moedigen en tot volkomenheid te brengen, met het uitzigt op eene verhooging van arbeidsloon, de nijverheid te regelen, ten einde de voortbrengselen meer in overeenstemming te brengen met de behoeften van den handel, aan den uitvoer eene uitbreiding te geven, ziedaar de voornaamste voorwerpen van mijn bestuur. De middelen tot eene werkdadige tusschenkomst van de zijde van den staat zullen u worden voorgesteld.

De maatregelen, die genomen zijn, om in de voeding van de bevolking te voorzien, de talrijke werken ten algemeenen nutte, en de zoo openbare als bijzondere hulpbetooningen hebben de behoeftige volksklasse aanmerkelijk de ontberingen helpen verligten, welke zij zich moest getroosten ten gevolge van den slechten aardappeloogst in 1845. Dit jaar is de oogst van deze vrucht voldoende, maar de hooge prijs der eetwaren en vooral de mislukking van den roggeoogst roepen de ernstige aandacht in van de kamers en van het gouvernement. De prorogatie van de wet op de levensmiddelen, de verleening van de subsidiën, benoodigd tot de openbare werken en ae exceptionele hulp, welke de omstandigheden mogten vereischen, zullen, ongetwijfeld, nog gelukkige uitkomsten opleveren.

De kanalisatie van Kempenland gaat met den gunstigsten uitslag vooruit. De bewateringen, welke voortaan zullen kunnen worden voortgezet en uitgebreid, de aanlegging van wegen en van andere middelen, welke u zullen worden voorgesteld, zullen, binnen weinige jaren, de ontginning van dat gedeelte onzes grondgebieds verzekeren.

De wets-ontwerpen betrekkelijk het landbouwkundig en veeartsenijkundig onderwijs zullen onmiddelijk aan uw onderzoek worden onderworpen.

De volkstelling wordt geregeld voortgezet. De reeds verkregen uitkomsten, alhoewel onvolkomen, leveren het bewijs op van eene aanzienlijke vermeerdering der bevolking. Daar de staatkundige toestand des lands rustig is, kan ik U, reeds heden, de aanbieding aankondigen van een wetsontwerp, strekkende, om het getal der leden van de beide kamers te vermeerderen. Deze wet zal den stempel van noodzakelijkheid dragen, bepaald wordende door het tijdstip der aanstaande verkiezingen.

Ingevolge het verlangen der constitutie is het onderzoek, betreffende de herziening van verschillende gedeelten der wetgeving, voortgezet geworden. Wetsontwerpen op de regtbanken van koophandel, de gijzeling, de surséances, de bankroeten, zijn naar de regterlijke ligchamen en de universiteiten verzonden geworden tot advies. Ik hoop dat dezelve u nog gedurende deze tegenwoordige zitting zullen kunnen worden aangeboden. De ontwerpen wijzigingen in het wetboek van criminele instructie, benevens die in het disciplinaire wetboek van koopvaardijscheepvaart, zullen binnen kort worden aangeboden.

De aandacht des gouvernements is ook gevestigd geweest op de reglementen van de krankzinnigen-gestichten, van de banken van leening en op de daarstelling van landbouwende koloniën. Er zullen u voorstellen worden gedaan, om de verbeteringen te verwezenlijken, welke de menschlievendheid en de staat der maatschappij vereischen.

Ik verlang de spoedige beraadslaging over het wetsontwerp, betrekkelijk het poenitentiair stelsel.

Het vervoer langs den spoorweg van den Staat is, in 1846, op nieuw en op eene merkwaardige wijze toegenomen. De voltooijing der dubbele sporen, welke nog worden aangelegd en die van de toegestane spoorwegen, van welke de werkzaamheden reeds op verscheidene punten eenen aanvang hebben genomen, zal op dezen reeds zeer voordeeligen toestand, gunstig werken.

De groote nationale onderneming is met eene wettelijke organisatie kunnen begiftigd worden. Er zullen voorstellen aan uw oordeel worden onderworpen, om de grondslagen der tarieven te bepalen en het stelsel van exploitatie van den spoorweg te regelen.

De belangrijkste, nog uit te voeren openbare werken, betreffen den waterstaat. Verscheiden ontwerpen ten deze zijn onder handen, en men zal u opvolgenderwijze de middelen tot de uitvoering derzelven kunnen aanvragen, naar gelang de staat der schatkist zulks zal veroorloven.

Ten einde de hulpbronnen der arbeidende volksklasse te vermeerderen, zal mijn gouvernement de aanlegging der reeds gedecreteerde wegen en de verbetering der zijwegen met de meeste kracht doen voortzetten. Mijn gouvernement zal geen middel verzuimen, om de uitvoering te verhaasten van de talrijke, reeds toegestaan zijnde werken.

Het leger, een der hechtste steunen van de onafhankelijkheid des lands en van zijne instellingen, gaat steeds voort zich mijn vertrouwen waardig te maken en der belangstelling, welke gij aan hetzelve schenkt. De pogingen mijns gouvernements strekken slechts, om in zijne rijen eenen nuttigen naijver en het bewustzijn zijner pligten jegens het vaderland te doen voortleven. Alle maatregelen, welke het leger op den weg van vooruitgang kunnen leiden en deszelfs welzijn bevorderen, zullen, des ben ik verzekerd, Uwe welwillende medewerking erlangen. De wijzigingen in de wet op de militie, de hervormingen, voorgesteld in het stelsel van poenaliteiten, en de wet op de geneeskundige dienst zullen zeer veel toebrengen tot de bereiking van dit doel.

Ondanks de exceptionele omstandigheden, welke de opbrengst van onderscheidene bronnen der staatsontvangsten hebben doen verminderen, zal het evenwigt tusschen de ontvangsten en uitgaven van den staat kunnen worden behouden, zonder van de belastingschuldigen nieuwe opofferingen te moeten vragen.

Het grootste gedeelte der budgetten van uitgaven, voor het dienstjaar 1847, is u bereids aangeboden, het budget van ontvangsten en de overigen van uitgaven, over dat dienstbaar, zullen u onmiddelijk worden overgelegd. In den loop der zitting, en, zoodra voorzieningen zullen kunnen worden gemaakt, zult gij mededeeling ontvangen van de budgetten van uitgaven en van de wegen en middelen over het dienstjaar 1848.

Mijne Heeren! Belgie heeft, in den schoot des vredes, de kiemen ontwikkeld van eene vruchtbare bedrijvigheid. Wanneer wij onze gedachten laten gaan over de reeds verkregen uitkomsten, dan kunnen wij de toekomst met vertrouwen te gemoet zien. De eenstemmigheid, welke tusschen de groote magten van den staat onderling heerscht; de ondersteuning, welke gij mijn gouvernement hebt verleend en op welke ik voortdurend staat maak, zullen ons in staat stellen, onze instellingen te handhaven en te bevestigen. De wensch, sedert eeuwen door ons land geuit, om een eigen bestaan te bezitten en over zijne talrijke hulpbronnen te beschikken, is in onze dagen vervuld geworden. Het zal voor mij steeds een groot geluk zijn, wanneer ik denken mag, dat mijne pogingen hebben bijgedragen, om Belgie de kostbare voordeelen van een vrij en onafhankelijk bestaan te verzekeren!

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

Van 2 tot 7 November zijn ingeschreven.

Voltrokken Huwel.	67.	Levenloos aangegeven Zonen. . .	10
Geborenen . . .	1.8	dito dito Dochters .	4
Overledenen . . .	292.	Elders overl. en alhier ingeschreven.	0

Totaal	Gehuwde Paren	1708.	Sedert primo Januarij 1846.
	Geborenen	6777.	
	Alhier overledenen.	6784.	
	Elders overl. en alhier ingeschreven.	219.	

BEVALLEN (8 Nov.): A. S. Zelders, geb. Schleijer, D.
OVERLEDEN (8 Nov.): Jacoba Zimmerman, 43 j. — (9 Nov.): A. Glocijenden Oven, wed. G. Groeneveld, 81 j.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 11 November.

Koffij: De betere stemming voor dit artikel houdt aan, doch zijn de omzettingen klein. Van Surinaamsche zijn 50 balen tot *f* 5¾ a *f* 7 verkocht.

Suiker op de berigten van den orkaan te Havana iets williger. Te Rotterdam wierden 1455 kranjangs particulieren aanvoer tot eenen hoogeren prijs als in de laatste veiling en wel tot *f* 3⅗ verkocht; ook voor Melisse heeft men *f* ¼ a *f* ½ meer betaald.

Van de veiling Java Tabak zijn gisteren 5175 pakken van 9½ a 15 c. verkocht en 1424 pakken, opgehouden van 8½ a 14 cents. 138 pakken Java Dekblad zijn tot 70 c. opgehouden.

Tarwe 133, 134 ℔ Rost. *f* 375, 79; 127, 129 ℔ b. Pools. *f* 350, 60, in ent.; 125, 127 ℔ roodb. Pools. *f* 335, 345; 130 ℔ o. roode Gron. *f* 335, in cons.

Rogge 118, 119, 120 ℔ Odessa *f* 257, 260, 263 in entrep.; 118 ℔ Pruissche *f* 268 in cons.

Garst 103 ℔ ger. jarige Deensche *f* 172; 114 ℔ puike dito *f* 198 gerijf.

Lijnzaad, prijsh. Memel 112/13 ℔ *f* 295. *Raapolie* per 6/w. *f* 34¾; Vliegend 33¾, primo Mei 33¾, 34¼; Dec. 33½; *Lijnolie* per 6/w. *f* 33; Vliegend 32; *Hennipolie* per 6/w. *f* 35½; Vliegend 34½. *Raapkoeken* 1040 *f* 70, 72. *Lijnkoeken* (harde) 104 *f* 10, 12.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

10 NOV.			gebl.	11 NOV. 4½ u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	$58\frac{11}{16}$	$58\frac{9}{16}$	à	$58\frac{11}{16}$	$58\frac{9}{16}$
Dito Dito	3	»	$70\frac{11}{16}$	70½	»	$70\frac{11}{16}$	70⅝
Dito Dito op resc. .	3	»	70⅞	$70\frac{11}{16}$	»	70¾	
Dito Dito	4	»	92¼	92⅛	»		
O. I. Leening . . .	4	»			»		
Amortis. Syndic. . .	4½	»			»		
Dito Dito	3½	»	87⅞	87¾	»	87⅞	
Handel-Maatschappij .	4½	»	172⅞	171¾	»	172¾	171¾
Haarlemmermeer . .	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg .	4½	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»			»		
BELGIE, ...	4½	»			»		
Dito	2½	»			»		
Dito bij Rotschild . .	2½	»			»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	21¾	21½	»	21⅝	
Dito bij Dito onb. st.	5	»	21⅛	20⅜	»	$20\frac{15}{16}$	
Dito	3	»	37¼		»		
Dito Binnenl. à 6 m . .	3	»	32⅛	31⅞	»	32	31⅞
Coupons Ardoins . .		»	$18\frac{9}{16}$	18⅝	»	$18\frac{7}{16}$	
Passive		»			»		
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest . .		»	$5\frac{13}{16}$	5¾	»		
PORTUGAL, te Londen .	3	»	$40\frac{5}{16}$	39¾	»	39⅞	39¾
Dito Dito	4	»	39⅛	38½	»	38⅞	38½
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»	40½		»		
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	»	104⅞	104⅞	»		
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	104¼		»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»	97¼	97⅛	»	97¼	
Dito bij Hope . . .	4	»	88⅜	$88\frac{5}{16}$	»	88¼	
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	87⅞	87¾	»	$87\frac{11}{16}$	
Cert. te Hamburg . .	5	»			«		
Inschrijving in Assignat.	6	»	68⅜		«		
Cert. van Dito . . .	6	»	70⅛		»		
POLEN, Certific. . . .	4	»			«		
Dito Aand. met Loten fl 300		*f*			«		
Dito Dito . . . fl 500		»			«		
AMERIKA, Phil. Bank .	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën .					»		

Oost., Met 5 pCt., 105⅛, ¼; Aand. met Lot. fl. 500, 958, 960; Napels, Cert. bij L. en B. 92½; Mexico 21⅝, $\frac{13}{16}$, $\frac{11}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening 5 pCt., Prolong. 5½ pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35.25; Zigt dito 35.62½; 2/m. Londen 12.00; Zigt Londen $12.07\frac{5}{10}$; 3/m. Lisbon. 41.75; 3/m. Porto 41.75; 2/m. Petersb. 1.90.

PRIJZEN DER PERCEELEN,

Geveild 9 *November* 1846, *in het O. Z. Heeren-Logement:*

No. 1. Een Huis, Tuin, Tuinhuis en Erve, Keizersgracht, bij den Amstel, No. 5987; *f* 9100; — *f* 1400. P. Baaij.

2. Een Huis, Tuin, Tuinhuis en Erve, Singel, bij de Bergstraat, No. 5241; *f* 8500, — *f* 1400. P. Baaij.

4 Een Huis, Achterhuis, Plaats, Tuin en Erve, Haarlemmerdijk, bij de Buiten-Oranjestraat, No. 1300; *f* 6500, — *f* 600. P. Palmboom.

5. Een Huis, Plaats en Erve, O Z Achterburgwal, bij de Kreupelsteeg, No. 877; *f* 2400, — *f* 30. J. J. Evers.

6. Een Huis, Tuin en Erve, Prinsengracht, bij de Spiegelgracht, No. 3576; *f* 4850, — *f* 50. J. Fikkert.

7. Een Huis en Erve, Keizersgracht, bij de Beerenstraat, No 559; *f* 3500, — *f* 550. G. C. Burghard.

8. Een Huis en Erve, daarnaast, No. 560; *f* 2300; — *f* 25. A. de Roever, Dzn.

9. Een Huis, Bleekveld en Erve, Haarlemmerdijk, bij de Binnen-Oranjestraat, No. 1509; *f* 1025. — J. Feije.

10. Een Huis en Erve, Bloemgracht, hoek eerste Lelie-Dwarsstraat, No. 2936; *f* 3000, — *f* 25. Opgehouden.

11. Een Huis, Bleekveld en Erve, Korte Achtergracht, bij de Stads-Timmertuin. No. 4665; *f* 1950, — *f* 10. Opgehouden.

12 Een Huis, Tuin en Erve, Kerkstraat, bij de Leidschestraat, No. 3407; *f* 2925, — *f* 50 J. Minne.

13. Een Huis en Erve, Muidergracht, bij de Keizersgracht, No. 6559; *f* 1100, — *f* 50. A. Tall.

15. Een Huis, Achterhuis, Plaats, Tuin en Erve, Egelantiersgracht, Z. Z., No. 3241; *f* 2600. — Opgehouden.

16. Vijf Huizen en Erven, O. Z. Voorburgwal, bij het Oude-Kerksplein, No. 7, 6, 5 en 9; *f* 1475, — *f* 25. Opgehouden.

20. Een Huis en Erve, Nieuwe Looijerstraat, No. 3165; *f* 1700, — *f* 9 Opgehouden.

21. Een Huis, Plaats, Tuin en Erve, Lange Leidsche Dwarsstraat, No. 3675; *f* 1225, — *f* 50. J. G. Schrederhof.

22. Een Huis en Erve, Beerenstraat, No. 301; *f* 1775. — J. F. Schutte.

23. Een Huis en Erve, Bloemstraat Z. Z, No. 2520; *f* 1425, — *f* 10. P Palmboom.

24. Een Huis en Erve, Papenbrugsteeg, No. 1312; *f* 1350. — H. G. Scheltema.

25. Het Pakhuis en Erve *de Vlasboom*, Heerengracht, hoek Vlasbloemsteeg, No. 5057; *f* 4475, — *f* 25 Opgehouden.

(NB Nos. 3, 14, 17, 18 en 19 zijn niet geveild.)

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.